

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง วันใช้บังคับและการนับระยะเวลาตามประกาศกรมการค้าต่างประเทศ

กรมการค้าต่างประเทศ ได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๓๐๑/๔๐๙๐ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่กระทรวงพาณิชย์ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกและนำเข้ามาราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการส่งออกสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๖๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้สินค้าด้าย ด้ายเทียม สิ่งทอ และผลิตภัณฑ์สิ่งทอที่ทำจากฝ้าย เส้นใยประดิษฐ์ ขนสัตว์ ใยพืชทุกชนิดหรือที่มีไหมผสมเฉพาะรายการที่อยู่ในข้อตกลงทางการค้าสิ่งทอที่ส่งไปยังประเทศที่มีข้อตกลงทางการค้าสิ่งทอกับประเทศไทย เป็นสินค้าที่ต้องมีการจัดสรรปริมาณการส่งออกและมีหนังสือรับรองการส่งออกเพื่อไปแสดงต่อประเทศผู้นำเข้า ให้สอดคล้องกับข้อตกลงที่ทำไว้กับประเทศผู้นำเข้าแต่ละประเทศ

กรมการค้าต่างประเทศมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและควบคุมการนำเข้าส่งออกสินค้า ได้ออกประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง กำหนดให้ผู้ได้รับหนังสือรับรองการส่งออกสินค้าสิ่งทอแสดงหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยข้อ ๑ กำหนดให้ “ผู้ได้รับหนังสือรับรองการส่งออกสินค้าสิ่งทอรายการ ๓๔๕ ๔๔๕ ๔๔๖ ๖๔๕ ๖๔๖ ๘๔๕ และ ๘๔๖ ไปประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีปริมาณการส่งออกแต่ละรายการเกินกว่า ๕ โทล และรายการ ๕ ไปสหภาพยุโรปที่มีปริมาณการส่งออกสินค้าเกินกว่า ๖๐ ชิ้น ต้องแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกต่อกรมการค้าต่างประเทศภายใน ๗ วัน นับแต่วันออกหนังสือรับรองการส่งออก “ และข้อ ๗ “ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป” กรมการค้าต่างประเทศเกิดปัญหาเกี่ยวกับการนับระยะเวลาตามประกาศดังกล่าว จึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

๑. วันใช้บังคับของประกาศ ซึ่งใช้ถ้อยคำว่า “ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป” และประกาศ ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ นั้น สามารถนำความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๒๙๐/๒๕๔๓ เรื่อง วันเริ่มใช้บังคับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาปรับใช้กับประกาศกรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งเป็นกฎทางปกครอง โดยใช้บังคับเริ่มตั้งแต่วันที่ออกประกาศ คือวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่งได้หรือไม่

๒. การกำหนดให้ส่งเอกสารภายใน ๗ วัน นับแต่วันออกหนังสือรับรองการส่งออกตามประกาศดังกล่าว ซึ่งเป็นเนื้อหาหรือการที่กำหนดในกฎ และมีลักษณะเป็นคำสั่งให้บุคคลกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งภายในเวลาที่กำหนดในกฎทางปกครอง นั้น จะนับระยะเวลาอย่างไร กล่าวคือ

๒.๑ จะนับระยะเวลาให้สอดคล้องกับการนับเวลาใช้บังคับประกาศ คือเริ่ม

นับวันออกหนังสือรับรองการส่งออกเป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่งได้หรือไม่ หรือ

๒.๒ จะนับระยะเวลาโดยมิให้นับวันออกหนังสือรับรองการส่งออกเป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่ง แต่ให้นับวันถัดไปเป็นวันแรกหรือวันที่หนึ่ง ตามมาตรา ๖๔^๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๕^๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๓. ในกรณีที่ต้องออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือกำหนดเนื้อหาภายในกฎให้เป็นไปตามข้อยกเว้นในมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติว่า “เว้นแต่จะได้เริ่มการในวันนั้นหรือมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่” จะต้องใช้อัยยอย่างไร เพื่อให้การนับระยะเวลาเริ่มนับตั้งแต่วันแรกเป็นวันที่หนึ่ง

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง กำหนดให้ผู้ได้รับหนังสือรับรองการส่งออกสินค้าสิ่งทอแสดงหลักฐานที่เกี่ยวกับการส่งออก (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันใดนั้น เห็นว่า การกำหนดวันเริ่มใช้บังคับประกาศกรมการค้าต่างประเทศฯ ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป และประกาศ ณ วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ นั้น ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การนับระยะเวลาตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่บัญญัติมิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลารวมเข้าด้วย แต่ต้องเป็นไปตามที่กำหนดในประกาศนั้นเองว่าให้เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ออกประกาศคือวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ แต่โดยที่

^๑ มาตรา ๖๔ กำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือน หรือปีนั้น มิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย เว้นแต่จะได้เริ่มการในวันนั้นหรือมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่บุคคลใดต้องทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายหรือโดยคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ถ้าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่หรือวันหยุดตาม ประเพณีของบุคคลผู้รับคำสั่ง ให้ถือว่าระยะเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น เว้นแต่กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประกาศฉบับดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗ (๔)^๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงมีผลใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้จนกว่าจะลงพิมพ์ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งก็คือวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๓ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงประกาศฉบับนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร ตามมาตรา ๘^๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

ประเด็นที่สอง การนับระยะเวลาที่กำหนดให้ผู้ได้รับหนังสือรับรองการส่งออกสินค้าสิ่งทอแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกต่อกรมการค้าต่างประเทศภายใน ๗ วัน นับแต่วันออกหนังสือรับรองการส่งออก เริ่มนับตั้งแต่วันที่ใด นั้น เห็นว่า ประกาศกรมการค้าต่างประเทศฯ กำหนดไว้ชัดเจนว่าให้แสดงเอกสารภายใน ๗ วัน นับแต่วันออกหนังสือรับรองการส่งออก ดังนั้น การนับระยะเวลาจึงต้องเริ่มนับวันที่ออกหนังสือรับรองการส่งออกเป็นวันที่หนึ่งตามที่กำหนดดังกล่าว

ประเด็นที่สาม การใช้ถ้อยคำในเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองหรือกฎ เพื่อให้การนับระยะเวลาเริ่มนับตั้งแต่วันแรกเป็นวันที่หนึ่งควรกำหนดอย่างไร นั้น เห็นว่า หากคำสั่งทางปกครองหรือกฎกำหนดให้เริ่มนับระยะเวลาดังตั้งแต่วันใดแล้วก็ต้องนับวันดังกล่าวเป็นวันที่หนึ่ง ซึ่งการใช้ถ้อยคำดังเช่นข้อ ๑ ของประกาศกรมการค้าต่างประเทศฯ ที่ให้แสดงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกภายใน ๗ วัน นับแต่วันออกหนังสือรับรองการส่งออก ก็ทำให้การนับระยะเวลาเริ่มนับตั้งแต่วันแรกเป็นวันที่หนึ่งแล้ว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๔๔

^๓ มาตรา ๗ หน่วยงานของรัฐต้องส่งข้อมูลข่าวสารของราชการอย่างน้อยดังต่อไปนี้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา

๑.ล๑

๑.ล๑

(๔) กฎ มติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือเวียน ระเบียบ แบบแผน นโยบาย หรือการตีความ ทั้งนี้ เฉพาะที่จัดให้มีขึ้นโดยสภาพอย่างกฎ เพื่อให้มีผลเป็นการทั่วไปต่อเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๑.ล๑

๑.ล๑

^๔ มาตรา ๘ ข้อมูลข่าวสารที่ต้องลงพิมพ์ตามมาตรา ๗ (๔) ถ้ายังไม่ได้ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษานำมาใช้บังคับในทางที่ไม่เป็นคุณแก่ผู้ใดไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รู้ถึงข้อมูลข่าวสารนั้นตามความเป็นจริงมาก่อนแล้วเป็นเวลาพอสมควร